

Κεφάλαιο 1:

ΒΙΩΣΙΜΌΤΗΤΑ

| ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International
(CC BY-NC-ND 4.0)

Funded by
the European Union

Τι είναι η βιωσιμότητα;

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) ορίζουν τη βιωσιμότητα ως:

Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.

Αυτός ο ορισμός αναφέρεται συχνά ως "ορισμός Brundtland", καθώς προτάθηκε για πρώτη φορά από την Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη στην έκθεσή της του 1987, "Το κοινό μας μέλλον".

Ο ορισμός αυτός τονίζει τη σημασία της εξισορρόπησης οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων για την επίτευξη ενός βιώσιμου μέλλοντος. Αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες των σημερινών γενεών πρέπει να ικανοποιούνται, αλλά και ότι οι ανάγκες αυτές δεν πρέπει να ικανοποιούνται εις βάρος της ευημερίας και των δυνατοτήτων των μελλοντικών γενεών.

Η βιωσιμότητα είναι ένας κρίσιμος όρος, διότι οι πόροι της Γης είναι πεπερασμένοι και πρέπει να τους χρησιμοποιούμε με σύνεση, προκειμένου να τους διατηρήσουμε για τις μελλοντικές γενιές. Επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο ζούμε σήμερα δεν είναι βιώσιμος μακροπρόθεσμα, καθώς προκαλεί αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η εξάντληση των φυσικών πόρων.

Η ανάπτυξη της έννοιας της βιωσιμότητας οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- Η συνειδητοποίηση ότι ο σημερινός τρόπος ζωής μας δεν είναι βιώσιμος μακροπρόθεσμα
- Η ανάγκη εξεύρεσης αποδοτικότερων και αποτελεσματικότερων τρόπων χρήσης των πόρων
- Η επιθυμία να δημιουργηθεί ένας πιο δίκαιος και ευημερών κόσμος για όλους

Κοινωνική διάσταση της βιωσιμότητας

Η βιωσιμότητα σε κοινωνική διάσταση αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από την κοινωνία. Αυτό περιλαμβάνει ζητήματα κοινωνικής ισότητας, δικαιοσύνης και ευημερίας.

Σε ένα κοινωνικό πλαίσιο, η βιωσιμότητα σημαίνει να διασφαλίζεται ότι όλα τα μέλη της κοινωνίας έχουν την ευκαιρία να ικανοποιούν τις βασικές τους ανάγκες και να ζουν μια ικανοποιητική και υγιή ζωή. Σημαίνει επίσης την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της συμμετοχικότητας και την προσπάθεια εξάλειψης της φτώχειας, της ανισότητας και των διακρίσεων.

Η επίτευξη της βιωσιμότητας στην κοινωνική διάσταση απαιτεί την αντιμετώπιση μιας σειράς ζητημάτων, όπως:

- Πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη και άλλες βασικές υπηρεσίες
- Δίκαιη κατανομή των πόρων και των ευκαιριών
- Ενδυνάμωση περιθωριοποιημένων και μειονεκτουσών ομάδων
- Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- Υποστήριξη ισχυρών και υγιών κοινοτήτων

Υπάρχουν διάφορες θεωρίες βιωσιμότητας που εστιάζουν στην κοινωνική διάσταση της έννοιας, ή στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρώπινες δραστηριότητες επηρεάζουν και επηρεάζονται από την κοινωνία. Οι θεωρίες αυτές επιδιώκουν να κατανοήσουν τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς παράγοντες που επηρεάζουν την αειφορία και να προσδιορίσουν στρατηγικές για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Ορισμένες από τις κύριες θεωρίες της αειφορίας σε κοινωνικό επίπεδο περιλαμβάνουν:

- Τα βιώσιμα μέσα διαβίωσης υπογραμμίζουν τη σημασία της υποστήριξης των μέσων διαβίωσης των ατόμων και των κοινοτήτων με τρόπο που να είναι περιβαλλοντικά και κοινωνικά βιώσιμος. Επικεντρώνεται στην ενδυνάμωση των ανθρώπων ώστε να βρίσκουν τρόπους βιοπορισμού συμβατούς με τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.
- Το κοινωνικό κεφάλαιο υπογραμμίζει το ρόλο των κοινωνικών δεσμών, της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Υποδηλώνει ότι τα ισχυρά κοινωνικά δίκτυα και η κοινωνική συνοχή μπορούν να διευκολύνουν την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών και την ανθεκτικότητα των κοινοτήτων.
- Η κοινωνική μάθηση επικεντρώνεται στη σημασία της εκπαίδευσης και της μάθησης για την προώθηση της αειφορίας. Υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας ικανοτήτων και της ενθάρρυνσης της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών προκειμένου να διευκολυνθεί η υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών.
- Η συμμετοχική έρευνα με βάση την κοινότητα τονίζει τη σημασία της συμμετοχής των μελών της κοινότητας στις διαδικασίες έρευνας και λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα. Υποστηρίζει ότι η συμμετοχή των κοινοτήτων στην ερευνητική διαδικασία μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη ικανοτήτων, στην προώθηση της ιδιοκτησίας και στη διασφάλιση ότι η έρευνα ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινότητας.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Ο βιώσιμος τρόπος ζωής είναι ένας τρόπος ζωής που αποσκοπεί στη μείωση των επιπτώσεων των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον και στην προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης. Περιλαμβάνει επιλογές που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, κοινωνικά υπεύθυνες και οικονομικά βιώσιμες.

Όταν σκεφτόμαστε πώς να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας: τον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό.

1. Ο κοινωνικός πυλώνας εξετάζει τις κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και η ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων.
2. Ο οικονομικός πυλώνας αναφέρεται στις οικονομικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των πόρων, η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.
3. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας επικεντρώνεται στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των πρακτικών βιωσιμότητας. Περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση και οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Η βιωσιμότητα απαιτεί ισορροπία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων, καθώς δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί σε έναν τομέα χωρίς να ληφθούν υπόψη οι άλλοι δύο. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις και οι αντισταθμίσεις μεταξύ των τριών πυλώνων όταν λαμβάνονται αποφάσεις και αναλαμβάνονται δράσεις για την προώθηση της αειφορίας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ζει κανείς βιώσιμα και οι συγκεκριμένες πρακτικές που συνθέτουν έναν βιώσιμο τρόπο ζωής μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τις συνθήκες και τις προτεραιότητες του ατόμου. Ωστόσο, τα κοινά στοιχεία ενός βιώσιμου τρόπου ζωής περιλαμβάνουν:

- Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και χρήση καθαρών, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Μείωση της κατανάλωσης νερού και προστασία των υδάτινων πόρων
- Μείωση των αποβλήτων και ανακύκλωση
- Χρήση βιώσιμων επιλογών μεταφοράς
- Στήριξη της τοπικής και βιολογικής γεωργίας και των επιχειρήσεων
- Κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον
- Προστασία των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας
- Προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής δικαιοσύνης
- Εκπαίδευση του εαυτού μας και των άλλων για θέματα και πρακτικές βιωσιμότητας

Αυτά είναι μερικά μόνο παραδείγματα και υπάρχουν πολλοί άλλοι τρόποι με τους οποίους τα άτομα μπορούν να υιοθετήσουν βιώσιμες πρακτικές στην καθημερινή τους ζωή. Το κλειδί είναι να έχουμε συνείδηση του αντίκτυπου των πράξεών μας και να κάνουμε επιλογές που είναι καλές για το περιβάλλον και την κοινωνία.

Για τους ενήλικες που κινδυνεύουν από κοινωνικό αποκλεισμό, η βιωσιμότητα μπορεί να περιλαμβάνει την εξεύρεση τρόπων για την ικανοποίηση των βασικών τους αναγκών με τρόπο που να είναι περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά υπεύθυνος. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει

την εξεύρεση τρόπων πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και βιώσιμη στέγαση, τρόφιμα και άλλα είδη πρώτης ανάγκης, καθώς και την εξεύρεση τρόπων οικοδόμησης κοινωνικών δεσμών και δικτύων υποστήριξης.

Εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα

Η εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στο να βοηθήσει τα άτομα και τις κοινότητες να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της αειφορίας. Παρέχοντας γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις σχετικές με τη βιωσιμότητα, η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της ικανότητας των ατόμων και των κοινοτήτων να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν τα ζητήματα βιωσιμότητας και να αναλαμβάνουν μεγαλύτερη δράση για να γίνουν φορείς αλλαγής, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιωσιμότητας:

- Παροχή πληροφοριών και γνώσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα:
Η εκπαίδευση μπορεί να παρέχει στα άτομα τις γνώσεις και την κατανόηση που χρειάζονται για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες για περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα, καθώς και για τις επιπτώσεις των διαφόρων δράσεων και συμπεριφορών στο περιβάλλον και στην κοινωνία.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα:
Η εκπαίδευση μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που χρειάζονται τα άτομα και οι κοινότητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δεξιότητες που σχετίζονται με τη διαχείριση των πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.
- Προώθηση στάσεων και αξιών που σχετίζονται με την αειφορία:
Ένας από τους ρόλους της εκπαίδευσης είναι η προώθηση θετικών στάσεων και αξιών που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, όπως ο σεβασμός για το περιβάλλον, η κοινωνική ευθύνη και το αίσθημα κοινής ευθύνης για τις προκλήσεις της βιωσιμότητας.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να διδάξετε για την αειφορία και οι συγκεκριμένες προσεγγίσεις και στρατηγικές θα εξαρτηθούν από το κοινό, τους στόχους της εκπαίδευσης και τους διαθέσιμους πόρους. Ορισμένες γενικές συμβουλές για την οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σχετικά με το θέμα που απευθύνονται σε ενήλικες εκπαιδευόμενους που κινδυνεύουν να αποκλειστούν περιλαμβάνουν

- Κάνει το θέμα σχετικό και ουσιαστικό
Σύνδεση του θέματος της βιωσιμότητας με τα ενδιαφέροντα και τις εμπειρίες του ακροατηρίου και παροχή παραδειγμάτων και περιπτώσιολογικών μελετών που καταδεικνύουν τη σημασία και τη συνάφεια της βιωσιμότητας.
- Χρήση ποικίλων μεθόδων διδασκαλίας
Χρήση μιας σειράς μεθόδων διδασκαλίας για την εμπλοκή διαφορετικών μορφών μάθησης και τη διατήρηση του ενδιαφέροντος του ακροατηρίου. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαλέξεις, συζητήσεις, ομαδικές δραστηριότητες, πρακτική μάθηση και εκδρομές.
- Ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης και της επίλυσης προβλημάτων
Ενθάρρυνση των μαθητών να σκέφτονται κριτικά για τα θέματα βιωσιμότητας και να εξετάζουν διαφορετικές προοπτικές και προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Ενθάρρυνση των μαθητών να αναπτύξουν τις δικές τους ιδέες και λύσεις για τις προκλήσεις της αειφορίας.
- Τονίζοντας τη σημασία της δράσης
Διδασκαλία σχετικά με τη σημασία της ανάληψης δράσης για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της αειφορίας και παροχή ευκαιριών στους ενήλικες εκπαιδευόμενους να συμμετάσχουν σε έργα ή πρωτοβουλίες αειφορίας στις τοπικές τους κοινότητες και πέραν αυτών.
- Χρήση ποικίλων πόρων
Σχεδιασμός εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αφιερωμένων στο θέμα της βιωσιμότητας, οι οποίες είναι κατάλληλες για τις ανάγκες διαφορετικών μαθητών και περιλαμβάνουν διάφορα υλικά, όπως βιβλία, άρθρα, βίντεο, ιστότοπους και προσκεκλημένους ομιλητές.

Το κλειδί για τη διδασκαλία της αειφορίας είναι να γίνει το θέμα σχετικό, ελκυστικό και διαδραστικό και να δοθούν ευκαιρίες στους ενήλικες που βρίσκονται σε κίνδυνο να μάθουν μέσα από την εμπειρία και τη δράση. Η διδασκαλία για την αειφορία μπορεί να βοηθήσει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν κρίσιμες ικανότητες (δεξιότητες, γνώσεις, στάσεις) που μπορούν να τους βοηθήσουν να ευαισθητοποιηθούν και να συμμετάσχουν περισσότερο στη δράση της κοινότητας. Αυτές περιλαμβάνουν:

- Περιβαλλοντικές γνώσεις
Κατανόηση των αρχών της περιβαλλοντικής επιστήμης, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στον φυσικό κόσμο και των διασυνδέσεων μεταξύ των διαφόρων περιβαλλοντικών συστημάτων.
- Δεξιότητες διαχείρισης πόρων
Η ικανότητα σχεδιασμού, οργάνωσης και διαχείρισης της χρήσης των φυσικών και ανθρώπινων πόρων με τρόπο βιώσιμο και αποτελεσματικό.
- Δεξιότητες επικοινωνίας
Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας πληροφοριών σχετικά με θέματα βιωσιμότητας και συμμετοχής σε διαφορετικά ακροατήρια.
- Ηγετικές ικανότητες
Ικανότητα να εμπνέει, να παρακινεί και να καθοδηγεί άλλους σε προσπάθειες για την αντιμετώπιση προκλήσεων βιωσιμότητας.
- Διαπολιτισμικές ικανότητες
Ικανότητα κατανόησης και σεβασμού των πολιτισμικών διαφορών και αποτελεσματικής συνεργασίας με άτομα από διαφορετικά περιβάλλοντα σε προσπάθειες προώθησης της αειφορίας.
- Δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων
Ικανότητα εντοπισμού και ανάλυσης των προκλήσεων βιωσιμότητας και ανάπτυξης δημιουργικών και αποτελεσματικών λύσεων.
- Δεξιότητες συνεργασίας

Ικανότητα αποτελεσματικής συνεργασίας με άλλους για την επίτευξη κοινών στόχων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

Ο ρόλος των ΜΚΟ

Ως μέλη ΜΚΟ που εργάζονται με ενήλικες που κινδυνεύουν να αποκλειστούν και θα ήθελαν να προωθήσουν έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής μεταξύ των δικαιούχων μας, ο πρωταρχικός μας ρόλος είναι, φυσικά, η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών στους μαθητές. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετοί ακόμη τρόποι με τους οποίους μπορούμε να εμπλακούμε προκειμένου να προωθήσουμε τη βιωσιμότητα στις κοινότητές μας και όχι μόνο. Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

- **Διεξαγωγή έρευνας**
Οι ΜΚΟ μπορούν να διεξάγουν έρευνα για θέματα βιωσιμότητας και να χρησιμοποιούν τα ευρήματα για την ενημέρωση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ανάπτυξη πολιτικής και τις προσπάθειες υπεράσπισης.
- **Υποστήριξη της αλλαγής πολιτικής**
Οι ΜΚΟ μπορούν να υποστηρίξουν την αλλαγή πολιτικής σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, προκειμένου να προωθήσουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει άσκηση πίεσης για νόμους και κανονισμούς που υποστηρίζουν τη βιωσιμότητα, ή να εργάζονται για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα θέματα βιωσιμότητας και την ανάγκη για δράση.
- **Συνεργασία με άλλους οργανισμούς**
Οι ΜΚΟ μπορούν να συνεργαστούν με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων κυβερνήσεων, επιχειρήσεων και άλλων ΜΚΟ, για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της εκπαίδευσης.

Εργασία 1: Δημιουργία ενός περιοδικού βιώσιμης πρακτικής

Το καθήκον σας είναι να προβληματιστείτε σχετικά με τις δικές σας πρακτικές βιωσιμότητας, ώστε να αποκτήσετε μεγαλύτερη επίγνωση του τρόπου ζωής σας και να είστε έτσι καλύτερα προετοιμασμένοι να υποστηρίξετε τους μαθητές σας στην ανάπτυξη πιο βιώσιμων πρακτικών.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

- Δημιουργήστε ένα ημερολόγιο (ψηφιακό ή αναλογικό, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα σημειωματάριο ή ένα ημερολόγιο) όπου θα καταγράφετε τους προβληματισμούς σας τις επόμενες εβδομάδες. *(Σημειώστε ότι θα σας ζητηθεί να χρησιμοποιήσετε αυτό το ημερολόγιο και στο επόμενο μέρος αυτού του μαθήματος)*
- Εβδομάδα 1: Παρατηρήστε και καταγράψτε όλες τις πρακτικές που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα που ήδη εφαρμόζετε στη ζωή σας (π.χ. μείωση της χρήσης ενέργειας, χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς, υποστήριξη της τοπικής γεωργίας).
- Εβδομάδα 2: Σκεφτείτε και καταγράψτε τις σκέψεις σας σχετικά με τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των καθημερινών σας ενεργειών και εξετάστε τις μακροπρόθεσμες συνέπειες των επιλογών σας που σχετίζονται με τις καθημερινές πτυχές της ζωής σας.
- Εβδομάδα 3: Γράψτε για τυχόν προκλήσεις ή επιτυχίες που έχετε βιώσει όσον αφορά τη βιωσιμότητα, καθώς και για τυχόν στόχους ή βήματα δράσης που θα θέλατε να λάβετε για να βελτιώσετε τις πρακτικές βιωσιμότητας που εφαρμόζετε.
- Εβδομάδα 4: Μοιραστείτε τα ευρήματα και τους προβληματισμούς σας με τους συναδέλφους από τη ΜΚΟ σας. Ποια έργα και δράσεις θα μπορούσατε να σχεδιάσετε προκειμένου να κάνετε την κοινή σας εργασία πιο βιώσιμη;

Εργασία 2: Βιώσιμη Κοινότητα

Αυτή η εργασία θα σας βοηθήσει να κατανοήσετε το πλαίσιο της τοπικής σας κοινότητας και να εντοπίσετε τις τοπικές προκλήσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορισμός των βασικών ζητημάτων
Εξετάστε τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά ζητήματα που είναι σημαντικά στην κοινότητά σας. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν θέματα όπως η ποιότητα του αέρα και του νερού, οι μεταφορές, η διαχείριση των αποβλήτων ή η οικονομική ανάπτυξη.
2. Συλλογή δεδομένων
Συλλέξτε δεδομένα σχετικά με τα βασικά ζητήματα που έχετε εντοπίσει. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εξέταση υφιστάμενων πηγών δεδομένων, όπως κυβερνητικές εκθέσεις ή μελέτες, ή τη συλλογή νέων δεδομένων μέσω ερευνών ή ομάδων εστίασης.
3. Εμπλοκή της κοινότητας
Συμμετοχή των μελών της κοινότητας στη διαδικασία εντοπισμού των προκλήσεων βιωσιμότητας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διοργάνωση δημόσιων συναντήσεων, τη διεξαγωγή ομάδων εστίασης ή τη συμμετοχή σε άλλες μορφές ενημέρωσης για τη συλλογή πληροφοριών και ανατροφοδότησης.
4. Αναλύστε τα δεδομένα
Επανεξετάστε τα δεδομένα που συλλέξατε και εντοπίστε μοτίβα και τάσεις που υποδηλώνουν προκλήσεις βιωσιμότητας στην κοινότητα. Εξετάστε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των ζητημάτων που εντοπίσατε.
5. Δώστε προτεραιότητα στις προκλήσεις|

Με βάση τα δεδομένα και τη συμβολή της κοινότητας, ιεραρχήστε τις προκλήσεις βιωσιμότητας στην κοινότητά σας. Εξετάστε τις πιθανές επιπτώσεις και τη σκοπιμότητα αντιμετώπισης κάθε προβλήματος.

Εργασία 3: Σχέδιο δράσης για την αειφορία

Με βάση τον προβληματισμό που κάνατε κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ασκήσεων, ο στόχος σας είναι να δημιουργήσετε ένα συγκεκριμένο σχέδιο για τα βήματα που μπορείτε να κάνετε τώρα για να προωθήσετε τη βιωσιμότητα στην κοινότητά σας.

Το σχέδιο δράσης είναι ένα λεπτομερές σχέδιο που περιγράφει τα συγκεκριμένα βήματα και τους πόρους που απαιτούνται για την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου.

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Προσδιορισμός του στόχου
Τι θέλετε να επιτύχετε από άποψη βιωσιμότητας; Να είστε συγκεκριμένοι και να βεβαιωθείτε ότι ο στόχος είναι εφικτός και μετρήσιμος.
2. Προσδιορισμός της τρέχουσας κατάστασης
Ποιες είναι οι τρέχουσες πρακτικές και συνθήκες που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα και πρέπει να προσαρμοστούν;
3. Προσδιορισμός πιθανών δράσεων
Ποιες είναι οι συγκεκριμένες δράσεις που μπορούν να αναληφθούν για την επίτευξη του στόχου; Εξετάστε ένα εύρος επιλογών και να είστε ρεαλιστές ως προς το τι μπορεί να επιτευχθεί με τους διαθέσιμους πόρους.
4. Αξιολόγηση των πιθανών δράσεων
Εξετάστε τις πιθανές επιπτώσεις, τη σκοπιμότητα και το κόστος κάθε δράσης. Επιλέξτε τις δράσεις που είναι πιθανότερο να είναι αποτελεσματικές και που ευθυγραμμίζονται με τους διαθέσιμους πόρους.
5. Ανάπτυξη σχεδίου
Δημιουργήστε ένα λεπτομερές σχέδιο που περιγράφει τα συγκεκριμένα βήματα και τους πόρους που απαιτούνται για την υλοποίηση των επιλεγμένων δράσεων. Περιλάβετε ένα χρονοδιάγραμμα και αναθέστε συγκεκριμένα καθήκοντα σε άτομα ή ομάδες.
6. Εφαρμογή του σχεδίου
Ακολουθήστε το σχέδιο και παρακολουθήστε την πρόοδο προς την επίτευξη του στόχου. Πραγματοποιήστε τις απαραίτητες προσαρμογές με βάση τα αποτελέσματα.
7. Αξιολογήστε τα αποτελέσματα
Μετά την εφαρμογή του σχεδίου, αξιολογήστε τα αποτελέσματα και προσδιορίστε τι λειτούργησε καλά και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί στο μέλλον.

Σχέδιο εργαστηρίου: Εισαγωγή στην Αειφορία

Μαθησιακοί στόχοι:

- κατανόηση της έννοιας της αειφορίας και των τριών πυλώνων της (κοινωνικός, οικολογικός και περιβαλλοντικός)
- να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις έννοιες της αειφορίας στη ζωή τους και στις κοινότητες στις οποίες ζουν

Υλικά και πόροι:

- ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με την έννοια της αειφορίας και τους τρεις πυλώνες της αειφορίας
- περιπτώσιολογικές μελέτες για πρωτοβουλίες βιωσιμότητας σε διάφορες κοινότητες
- ερωτήσεις για την αυτοαξιολόγηση της βιωσιμότητας

Οδηγίες βήμα προς βήμα:

1. Παρουσιάστε το στόχο του εργαστηρίου και κάντε μια επισκόπηση των δραστηριοτήτων (10 λεπτά).
2. Παρουσιάστε τις βασικές έννοιες: βιωσιμότητα και τους τρεις πυλώνες της - βλ. φυλλάδιο 1 (20 λεπτά)
3. Συζήτηση στην ομάδα για τη σημασία της βιωσιμότητας και πώς αυτή εφαρμόζεται στη ζωή και τις κοινότητες των μαθητών (20 λεπτά).
4. Χωρίστε τους μαθητές σε μικρότερες ομάδες και δώστε σε κάθε ομάδα μια σύντομη περιγραφή μιας βιώσιμης πρακτικής - βλ. φυλλάδιο 2. Ζητήστε τους να τη διαβάσουν και να σκεφτούν τι είδους παρόμοιες λύσεις θα ήθελαν να δουν στις κοινότητές τους.
5. Συνοψίστε τη συζήτηση σε μια μεγάλη ομάδα, εστιάζοντας στις κύριες προκλήσεις που βλέπουν οι συμμετέχοντες στην τοπική τους κοινότητα (10 λεπτά).
6. Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να προβληματιστούν σχετικά με τις ατομικές βιώσιμες πρακτικές - για παραδείγματα ερωτήσεων δείτε το φυλλάδιο 3 (30 λεπτά).
7. Πραγματοποιήστε μια τελική, συνοπτική συζήτηση, ρωτώντας τους συμμετέχοντες τι έμαθαν και ποια είναι τα σχέδιά τους για την ανάληψη πιο βιώσιμων δράσεων.

Έντυπο 1: Ορισμοί και έννοιες

Βιωσιμότητα

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) ορίζουν τη βιωσιμότητα ως:

"Ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες"

Τρεις πυλώνες βιωσιμότητας

Όταν σκεφτόμαστε πώς να δημιουργήσουμε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη μας τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας: τον κοινωνικό, τον οικονομικό και τον περιβαλλοντικό.

1. Ο κοινωνικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η ισότητα, η κοινωνική δικαιοσύνη και η ευημερία των ατόμων και των κοινοτήτων.
2. Ο οικονομικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη εξέτασης των οικονομικών επιπτώσεων των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των πόρων, η αποδοτικότητα και η οικονομική ανάπτυξη.
3. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας αναφέρεται στην ανάγκη εξέτασης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πρακτικών αειφορίας. Αυτό περιλαμβάνει θέματα όπως η χρήση των φυσικών πόρων, η ρύπανση και οι επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Συνολικά, η βιωσιμότητα απαιτεί ισορροπία μεταξύ των τριών αυτών πυλώνων, καθώς δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί βιωσιμότητα σε έναν τομέα χωρίς να ληφθούν υπόψη οι άλλοι δύο. Είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι διασυνδέσεις και οι αντισταθμίσεις μεταξύ των τριών πυλώνων κατά τη λήψη αποφάσεων και τη λήψη μέτρων για την προώθηση της αειφορίας.

Φυλλάδιο 2: Βιώσιμες πρακτικές

Η πρωτοβουλία "πράσινες στέγες" στο Τορόντο του Καναδά: (στέγες καλυμμένες με βλάστηση) σε κτίρια της πόλης για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, τη μείωση της απορροής των ομβρίων υδάτων και την παροχή άλλων περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει τη μείωση της χρήσης ενέργειας, τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και την αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος.

Το πρόγραμμα "solarize" στο Πόρτλαντ των ΗΠΑ: Το πρόγραμμα αυτό είναι ένα πρόγραμμα ομαδικών αγορών που βοηθά τις κοινότητες του Πόρτλαντ να εγκαταστήσουν ηλιακούς συλλέκτες στα σπίτια και τις επιχειρήσεις τους. Με τη συγκέντρωση πόρων και την αξιοποίηση της δύναμης μαζικής αγοράς, το πρόγραμμα έχει επιτύχει την αύξηση της υιοθέτησης της ηλιακής ενέργειας στην πόλη και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Το κίνημα των "μεταβατικών πόλεων" στο Ηνωμένο Βασίλειο: Το κίνημα των πόλεων μετάβασης είναι μια πρωτοβουλία υπό την καθοδήγηση της κοινότητας που επιδιώκει να οικοδομήσει ανθεκτικότητα και να μειώσει την εξάρτηση των τοπικών κοινοτήτων από τα ορυκτά καύσιμα. Το κίνημα περιλαμβάνει την ανάπτυξη τοπικών πρωτοβουλιών, όπως κοινοτικοί κήποι, έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προγράμματα μείωσης των αποβλήτων. Το κίνημα έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας και της κοινοτικής δέσμευσης στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Το πρόγραμμα "Eco-Schools" στο Ηνωμένο Βασίλειο: Το πρόγραμμα "Eco-Schools" είναι μια διεθνής πρωτοβουλία που ενθαρρύνει τα σχολεία να υιοθετήσουν μια ολιστική προσέγγιση της

βιωσιμότητας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός σχεδίου δράσης για τη βιωσιμότητα, την εφαρμογή πρωτοβουλιών βιωσιμότητας στο σχολείο και την εμπλοκή της σχολικής κοινότητας σε θέματα βιωσιμότητας. Το πρόγραμμα έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας στα σχολεία και στην εμπλοκή των νέων σε θέματα βιωσιμότητας.

Η πρωτοβουλία "Green Deal" στις Κάτω Χώρες: Η πρωτοβουλία "Green Deal" είναι ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που προωθεί την ενεργειακή απόδοση και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα κτίρια. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη συμπράξεων μεταξύ της κυβέρνησης, των επιχειρήσεων και άλλων οργανισμών για την προώθηση της βιωσιμότητας στο δομημένο περιβάλλον. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις Κάτω Χώρες.

Η πρωτοβουλία για την "κυκλική οικονομία" στη Φινλανδία: Η πρωτοβουλία για την κυκλική οικονομία είναι ένα κυβερνητικό πρόγραμμα που προωθεί τη μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη και αποδοτική ως προς τους πόρους ο ι κ ο ν ο μ ί α . Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη πολιτικών και πρωτοβουλιών που ενθαρρύνουν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η πρωτοβουλία έχει επιτύχει στην προώθηση της βιωσιμότητας και της αποδοτικότητας των πόρων στη Φινλανδία.

Έντυπο 3: Ερωτήσεις για την αυτοαξιολόγηση της βιωσιμότητας

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να αξιολογήσετε αν ο τρόπος ζωής σας είναι βιώσιμος:

1. Διεξαγωγή ελέγχου βιωσιμότητας
Ο έλεγχος βιωσιμότητας είναι μια συστηματική επισκόπηση του τρόπου ζωής σας για τον εντοπισμό των τομέων στους οποίους χρησιμοποιείτε αποτελεσματικά τους πόρους και των τομέων στους οποίους θα μπορούσατε να κάνετε βελτιώσεις. Για να πραγματοποιήσετε έναν έλεγχο βιωσιμότητας, μπορείτε να παρακολουθείτε τη χρήση των πόρων σας (όπως ενέργεια, νερό και υλικά) και να εξετάζετε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις του τρόπου ζωής σας.
2. Αξιολογήστε το αποτύπωμα άνθρακα:
Το αποτύπωμα άνθρακα είναι ένα μέτρο των αερίων του θερμοκηπίου (όπως το διοξείδιο του άνθρακα) που εκπέμπονται ως αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων σας. Για να εκτιμήσετε το αποτύπωμα άνθρακα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έναν υπολογιστή υπολογισμού του αποτυπώματος άνθρακα, ο οποίος θα υπολογίσει τις εκπομπές σας με βάση τις καταναλωτικές σας συνήθειες.
3. Εξετάστε τις καταναλωτικές σας συνήθειες
4. Ρίξτε μια ματιά στα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καταναλώνετε τακτικά και εξετάστε τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις τους. Χρησιμοποιείτε προϊόντα που είναι κατασκευασμένα από βιώσιμα υλικά ή συμβάλλουν στη δημιουργία αποβλήτων και ρύπανσης; Υποστηρίζετε τοπικές επιχειρήσεις και κοινότητες ή βασίζεστε σε προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν αρνητικές επιπτώσεις αλλού;
5. Αναλογιστείτε τις αξίες και τους στόχους σας
6. Εξετάστε τις προσωπικές σας αξίες και στόχους και πώς ευθυγραμμίζονται με τη βιωσιμότητα. Θέλετε να ζήσετε έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής ή υπάρχουν άλλες προτεραιότητες που μπορεί να έρχονται σε σύγκρουση με τη βιωσιμότητα;

